

mere undersøgelse viste sig at slaa til. Vi stansede imidlertid ikke paa Holmvasdal, men skaffede os der underretning om veien til Vanderaas, der ligger ved Svenningdalsvandet og af manden paa Tosdal var os anvist som et sted, hvor vi kunde faa kvarter. Vi gjorde imidlertid dumt i ikke at slaa os til paa Holmvasdal; thi Vanderaas viste sig at være en ganske tarvelig plads, hvor vi ovenikjøbet fra først af ikke blev modtagne overdrevent venligt. Efter nogen parlamenteren fik vi dog lidt melk og tilladelse til at ligge paa laaven, i hvis duftende hø vi endelig kl. 5¹/₂ om morgenen kunde hvile vore mødige lemmer.

Da vi efter 4 timers forfriskende søvn stod op, var heldigvis fru Vanderaas i sit blideste humør og lovede at skaffe os hvad huset formaaede; medens forberedelserne stod paa, tog vi os et deiligt bad. Efter dette, og efter et maaltid, hvoraf æg udgjorde en væsentlig bestanddel, begav vi os afsted igjen, idet vi fulgte Nedre Svenningdalsvand nedover.

Nu var alle vanskeligheder overvundne; efter 4—5 kilometers vandring naaede vi kjøreveien, som vi siden fulgte, dels gaaende, dels kjørende ned gennem Svenningdalen og Vefsen til Mosjøen.

PAA SKI I TROLDHEIMEN 1896.

Af E. A. Tønseth.

Saa tidligt som paasken efter almanaken skulde komme det aar, første dage av april, skulde man jo ventet at ha saapas igjen av vinteren heroppe, at man kunde faat sig en ordentlig skitur til fjelds. Og fem helligdage i træk er en anledning som for mangen bunden sjæl kun byr sig en gang om aaret.

Intet under derfor, at mangen skiløber gik og glædet sig til den lange paaskehelgen og la planer til langture indom de snedækte vidder; thi smaat havde det været med skiføret omkring byen hele efterjulsvinteren. Især var Trolldheimen, som laa derborte i vest og lokket med sine skinnende tinder, længslernes maal. Men naturen er lunet. Sommetider holder den vinteren bunden langt ud i mai, men til andre tider jager den den paa dør, netop som den er kommen.

Saa ogsaa det aar. Allerede tidligt i mars laa lier og aaser bare for sne, og selv gamle Graakallen begyndte at knappe op vinterkuften, saa det svartnet ind paa den mosgrodde kroppen baade hist og her.

Skiturene var forbi. Man gik allerede og frydet sig i fuglesang og vaarspræt, og drømmene om de lange rend over de snedækte vidder blegnet for nye drømme om tiurspil og aarhanelek i de lyse vaarnætter.

Men se, vinteren er ikke den kar, som saa let lar

sig kaste paa dør heller. Langt borte er han ikke. Bare et par gufs fra nord og der er den. Og tirsdag før paasken kom han drivende indover, og dækket ljer og aaser endnu engang med sit hvide lin.

»Heisan, det blir skiføre i paasken lel'. Bli du med til Troidheimen i paasken? Vi er seks stykker som reiser ikveld«, var det en som telefonerte onsdag middag. Ja, det var greit det, — kunde ikke la en slik anledning gaa ubenyttet.

Det var 6 kraftige gutter, som mødte frem paa stationen til 6-toget. Fire velvoksne, trealens karer og to noget mindre, rotvoksne kubber. Alle trænede skiløbere av vore hurtigste og bedste, saa det var greit at skjønne, at dette blev en tur, hvor kræfter og udholdenhet fik staa sin prøve.

I den glade stemning, som bevidstheden om at slippe fri fra bylivets tvang gir, bar det afsted. Humøret steg efterhvert som toget sneg sig opover dalen; thi sneen faldt jevnt og tæt. Paa hver station maatte vi ut og se paa termometeret, som smaat sank mod 0. I ungdommelig fryd hilste vi den nyfaldne sne med at kaste snebold, først paa hverandre og senere paa hvemsomhelst. Især gik det ud over nogle unge damer fra nabokupeen, som rigtignok ikke lod til at ta sig synderlig nær af denne kanskje noget nærgaaende kurtise.

Kl. 9 steg vi af paa Hovin station og tog fat paa marschen opover til Løvaas paa Høilandet (ca. 12 km.) med skiene paa nakken; thi sneen tinet straks i den bløde sølede vei. De er lange og tunge at gaa i mørke og søle disse Hovindsbakkerne. Vi haabet paa skiføre oppe paa høiden, men blev skuffet. Maatte bære skiene helt frem til Løvaas, som vi naadde kl. 11 om kvelden. Efter at ha faat vor kveldsmat tillivs, gik vi straks til køis med ordre til at tørne ud kl. 4 næste morgen. Det

gjaldt at nytte tiden; thi planen var at naa ind til Faldalshytten til kvelds, og det er henimod 75 km. det.

Klokken vel 4 var vi ud af sengen. En gammel kjærring, som holdt paa at tusle med at lægge i ovnen, blev yderst forbløffet, da hun ved at vende sig mod værelset, befandt sig vis a vis en af selskabet, som i paradisets uskyldsfulde dragt nød sit morgenbad.

»Nej, skull du ha sjet slik stakkall, ho«, raabte kjærringen og strøk paa dør. —

»Tre graders kulde og godt skiføre, gutter«, meldte en som havde været ude og set paa veiret.

Det tog lidt tid med kaffen, men et kvarter før seks var vi paa skiene. Lidet sne var det i begyndelsen, men snart naadde vi fast underlag af gammelsne, og føret blev nu meget godt.

Vi tog op forbi Valdumsætrene med kurs ret SV over Skaaraasen og derpaa efter Stavaaens venlige dalføre med vakre furumoer paa begge sider. Et par sne-skurer underveis skjærpet bare føret. Under en saadan passerte vi vandskillet ved Hørslethammeren, og da det lysnet laa Troidheimen foran os i skinnende hvidhed med vaarsolens blændende lys over tinder og skar. Over den vinterhimmelens dybe blaa. Et betagende syn. En helligdom, et tempel sprunget frem af skaberens haand i uendelig større høihed, i uendelig større renhet end det største, det herligste, menneskehænder har mægtet — fra Jerusalemstemplet op til St. Peder og St. Paul. . . . Jeg har altid havt vanskelig for at forstaa, at menneskene kan falde ned og kysse støvet for menneskers verk, men for skaberens storverk forstaaer jeg vel, at menneskeanden bøier sig i ydmyg erkjendelse av sin egen lidenhet.

Høiden var naadd og i langstrakte rend gik det raskt nedover. Paa stupet mod Meldalen var det forbi med

føret. Skiene maatte paa nakken og tilfods bar det udover de braabratte klevner ned mod dalen.

Kl. 1/211 naadde vi frem til Grut. Her nede i dalen var det vaarveir og barmark. Paa Grut indtog vi en solid frokost med diverse æg og store kvanta melk til mands. Denne morgentur paa ca. 25 km. havde skjærpet appetitten ganske betydelig. Kl. 12 brød vi op, færget over Orkla, som forlængst havde brudt vinterens »baand og tvang«, og tog op til gaarden Jerpstad, hvor vi bad om skyds for skiene vore til Drugudal; for det var liten mening i at gaa og bære skiene en trefjerdingvei midt i middagssolen, naar vi endnu havde en 50 km. at tilbagelægge inden kveld. Ole Jerpstad var ogsaa saa venlig at kjøre skiene vore op til Drugudal, tiltrods for at det var helgedag — det var jo Skjærtorsdag — og det var vi ham meget taknemmelige for; thi jamen blev det drygt nok for os alligevel den dag.

Dette følge, Ole med hesten og skilæsset og skiløberne omkring, blev paa et meget malerisk sted paa veien, nemlig ved kværnhuset ved Drugua, »tikje taa«, som Ole sa. En av os havde nemlig fotografiapparat med og tog flere heldige billeder fra turen.

Drugudal naadde vi i tretiden og begyndte straks at baute os op paa Rotaasen (ca. 1900 fod over havet). Fra toppen av denne havde vi igjen et vakkert syn af Troldheimen, og nu bar det med jevn fart ind mod Jølvandet. I begyndelsen var føret godt; men da vi naadde høiden var nysneen afføget og underlaget iset og glat og gav intet fæste for skiene, saa det rønnet ordentlig paa.

I 6-tiden passerte vi Jølvandet paa blank is. Tørste var vi nu, saa det gnistret i kjakerne, og glæden blev derfor stor, da vi fandt en raak i isen ved bækosen, som falder i Jølvandet. Her holdt vi en ordentlig svir i saft og vand. Men nu havde det skjærpet paa mod kvelden,

saa den, som langét vandet op, holdt paa at fryse fingrene sine, og ypperlig føre blev det ind over Svartaadalen.

Fra Jølvandet skar vi os opover lien langs Langfjeldet et godt stykke fremover, næsten mod Baagevoldsæteren, og saa bar det udover. Førstemand som satte iveri, forsvandt for os som stod igjen, for kort efter at dukke frem i rivende fart som en liden, svart flue dybt, dybt nede i dalbunden; og saa mand for mand efter. Det var et fint rend.

Svartaadalen med Snota.

Kl. 8 naadde vi Baagevoldssæteren, og skjønt det led paa kvelden, maatte vi ha en liden pibehvil og la bækken løbe igjennem vore tørstige struber.

Svartaadalen tog sig storartet ud i kveldsbelysningen. Paa den ene side Troldhættas, paa den anden Gjeithættas næsten lodrette vægge svøbt i kveldsolens purpurflor. I bunden og et stykke opover den svarte, nøgne birkeskog mod den graahvide bund, og ud av dette perspektiv,

foran os, Foldalssnotas mægtige Romerhjelms, hvis konturer tegnet sig skarpt mod solefald-himmelens glød. Aa Herregud, hvor inderlig smaa vi blev i disse omgivelser.

Saa bar det nedover efter Svartaaens snedækte leie i strygende fart. Med sligt føre maatte vi kunne naa Foldalshytten paa en times tid. Men det blev andet af.

Svartaaen, som heroppe løb saa lunt og stille under snelaget, væltet sig længernede, hvor fjeldsiderne trængte paa og styrtet ret ned i dens leie, i vilde sprang udover fald og stup. Her var der ingen fremkomst hverken for skiløbere eller fodgjængere. Vi havde intet andet valg end at klyve op i Gjeithættas braabratte væg og se at trække os fremover langs denne. I en time kløv vi tilveirs, halende skiene efter os, og saa bar det fremover langs fjeldvæggen. Vi trodde allerede modgangen hermed endt, da vi pludselig stod foran en dyb kløft efter en fjeldbæk med bratte skavler paa begge sider, som skar sig ret nedover fjeldsiden tvers av vor kurs. Den maatte vi over. Ja, det gik for sig paa den vis, at vi lod os glide udover paa den ene side og entret op paa den anden ved at hugge os trinvis opover skavlen. Det var tussigt nok; men vi havde ikke gaat langt, før vi stod foran en ditto. Samme strævet om igjen, og mørkt var det blet og. Og saa endnu en til. Men nu saa det ud til, at møien var over, og jeg gik trøstig i teten; men bums, grunden forsvandt under mig, og der laa jeg paa bunden af den fjerde. Den var heldigvis baade den mindste og den sidste. Saa krabbet vi op af den ogsaa og naadde furumoen, som helder mod Foldalen. Nu bar det i lystige rend mellem ærværdige furuer ned mod dalbunden, og kl. 11 naadde vi vore længsles maal — Foldalshytten — opført af Trondhjems turistforening.

Skiene kom i en fart af, og ved hjælp af en medbragt nøgle slap vi ind i denne hyggelige og vel udstyrede

turisthytte. Her kom alle i travl virksomhed. Nogle med at gjøre op ild paa peisen og komfyren, andre med at finde frem kopper og kar, andre med at skrue hængsler af stængte døre til spisekammer og kjælder.

Med stor spænding imødesaaes undersøgelsen af den sidste. Monstro her findes øl? Det var det store spørgsmaal, som fyldte alles sind. Endelig efter en lang modstand maatte kjælderlugens hængsler vige for et i indbrudshaandværket meget lovende talent, og indbrudsmesteren forsvandt med en slanges smidighed gjennem den aabne luge, mens vi andre stod igjen og stirret i største spænding ned i det underjordiske mørke.

»Sjer du naa øl, gut?“ lød det seksstemmig ovenfra. Røsterne dirret af spænding.

»Hold kjæft te æ faar tændt i lyset«, svartes der nedenfra. »Hurra for en hel kasse med øl, gutta«, nedenfra.

»Hurra for øl — — hurra for øl«, i vild jubel ovenpaa.

Og nu gik det lidt fortere end almindeligt med at faa kassen op. Det første halvduzin flasker forduftet som en vandskvæt paa en koghed komfyr. Da den værste tørst var stillet, gik vor kok i gang med madstellet, og snart dampet den herligste ertesuppe paa bordet og dertil diverse bokser hermetik og mange, mange flasker øl. Hvad der ved denne anledning, for at bruge et paa turen meget yndet om ikke netop meget parlamentarisk udtryk, blev »læmpet ind i ansigtet« paa disse syv sultne og slitne karer, det grænser til det utrolige. Men saa havde vi været paa bena i 19 timer itræk og tilbagelagt en 75 km. fjeldvei i mangeslags føre; og det skærpet appetitten.

Efterpaa maden en liden sherry-toddy til piben, der fandtes sherry ogsaa i kjælderens, og saa til at rede syv

fladsenger paa gulvet i peisestuen. Snart slumret de trætte idrætsmænd i den sunde og rolige søvn, som følger paa en vel anvendt friluftsdag.

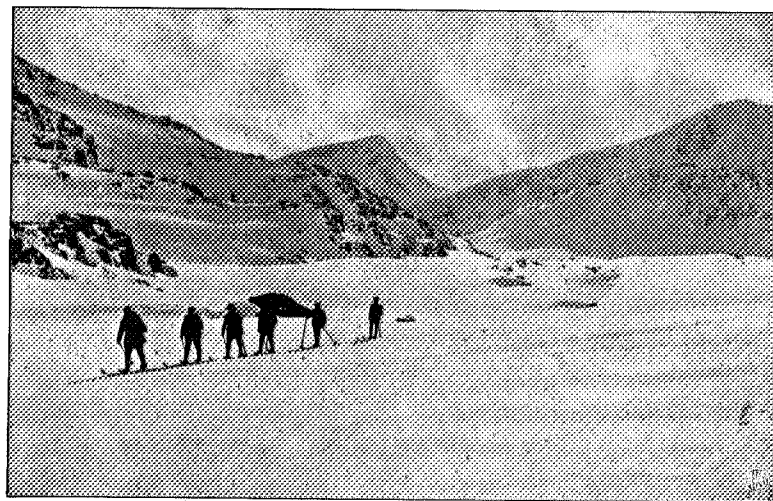
Næste morgen bragte os en stor skuffelse. Veiret havde slaat om til le med stille, blødt snefald. Heldigvis havde vi ikke mere end 25 a 30 km. for os den dag over til Storli, saa vi kunde ta det med ro. Det gjorde vi da ogsaa. Drak en syv, otte kopper kaffe, diverse øl og spiste ertesuppe tilsat med makaroni, bif og lidt sherry, til kl. blev henimod 1 og saa tog vi, »in good condition« som det heder, fat paa turen opover Foldalen.

Straks bortom Fiskesæteren traf vi paa et skelet, sandsynligvis af en ko, som ræv og maar havde gravet frem af sneen, og som i nattens løb, hvad de talrige spor i nysneen viste, havde været besøgt af begge disse dyr. Opover Foldalen gled skiene endnu 'saa nogenlunde; men da vi naadde op mod Sprikkeltjernerne, kom den vaade skodden drivende og la sig i nysneen, og saa blev det klab tilgangs. Det blev ingen anden raad end at ta skiene paa nakken opover Hyttedalskammen. Oppe paa høiden, hvor vinden tog, blev føret bedre; men skodde og snetykke laa tungt over alle fjeld, saa vi maatte gaa med kompasset i haanden. Nedover til Storlidalen er der glimrende undarend, og da føret nu mod kvelden — klokken nærmet sig 8 — blev nogenlunde bra, havde vi en lystig fart nedover.

Vi tog ind hos Erik Storli, hvor der er et udmerket godt stel og svært hyggelige folk, og saa bar det til at slukke denne umaadelige tørsten igjen. Ungkona Kari havde nok at gjøre i den første halvtime med at bære ind melk, hjembrygget øl og Frydenlunds øl, som slugtes om hinanden efterhvert som det kom ind, samtidig som vi tog kold afrivning og skiftet undertøi. Til kvelds rømmegrød og kjødkager. Det staar ikke paa at fare i

fjeld, naar en kan leve slig. Men rømmegrød og hjemmebrygget øl og Frydenlunds øl og melk og kjødkager er ikke nogen fornuftig blanding at sove paa. Rømmegrøden trives ikke i saa blandet selskab.

Lørdag morgen straalende solskin. Nei, for en storlagen udsigt fra tunet paa Storli. Foran os en venlig fjelddal kranset af Inderdalsfjeldenes mægtige, forrevne tinder i de vildeste former, alt glitrende og skinnende i vaarsolens glans. Dette syn staar for mig som det vak-

Neaadalssnota og Sadelen.

reste minde fra turen, og denne stemningsrige stund blev af vor fotograf foreviget med et par heldige billeder.

I 12-tiden maatte vi ta farvel med dette hyggelige sted og tiltræde tilbageturen til Foldalshytten. Vi la turen om Gjevilvandet og opover mod Halsbækhø. Føret var tungt, og solen brændte som paa varmeste sommerdagen, saa vi sled os opover barhodet og i skjortærmene med mange pust i bakken. Men vi havde tiden for os, og saa vakkert fjeldsyn havde vi ikke hjerte til at fly forbi.

Oppe paa høien lang hvil og omhyggelig tørring og raffinering af skiene.

Nedover til Sprikkeltjernene gik det lystigt. Paa 3 minutter tilbagela vi nu den strækning, som vi havde brugt en time paa opover. Nedover Foldalen blev føret bedre, og da vi kom til Løsetsætrene, spurtet tre hurtigløbere iforveien for at »temperere øllet« til os andre, som kom lunkende rolig efter. Da vi kom frem til Foldalshytten, dampende af sved, spraket et lystigt baal paa peisen. Klærne kom i en fart af. Nogle holdt sig til en vanlig afrivning; men de mere varmbloedige sprang benest ud i snefonnen og rullet sig i dens kjølede favn. Saa ind igjen og til at tørre sig foran peisen. Om det var koldt? Ikke koldere end at gaa fra dampbadet under duschen.

Klokken var ikke mere end 6, saa vi havde god tid til at stelle os godt den kveld. Det gjorde vi da ogsaa. Først en solid aften med ertesuppe og hermetik, og derpaa en koselig sherrytoddy omkring peisen og saa en rolig, styrkende søvn i turistforeningens gode senge.

Søndag morgen mildt disigt veir. La veien opover Gjeithætta for at faa de mægtige rend udover dennes bratte lier mod Svartaadalen. De 6 andre gik i følge over toppen af Gjeithætta, mens jeg fulgte de friske spor af en rensflok noget sydligere, i haab om at faa se renerne. Det fik jeg imidlertid ikke, men fik i stedet et noget lystigere nedrend end jeg skøttet om. Jeg befandt mig oppaa høiden og havde nedenfor mig en slugt, som førte ned i Svartaadalen. Jeg havde snebriller paa og trodde mig sikker for sneblindhed. For mine øjne saa det ud, som jeg havde en jevn om end noget brat heldning for mig, og saa satte jeg iveri. Men om forladelse; pludselig dumpet skihornene ret ned, og i svimlende fart bar det udover en skavl. Først la jeg mig paa staverne

alt det jeg orket; men saa maatte den »naturlige bremsen« til, men lige lidet hjalp det. Med snespruten om mig rutschet jeg udover i vild fart, indtil endelig den ene skibaken hug sig fast i sneen, og der ankred jeg op med hovedet nedover og bena i veiret, heldigvis ikke saa langt fra bunden. Da jeg kom ned og saa opover, var det en ganske net tømmerrende jeg havde lavet ud over skavlen. Snart efter var jeg nede paa Baagevoldssæteren og saa herfra de andre seks komme udover Gjeithætta i fine, lange rend.

Det var smaat bevendt med provianten den dag, da vi var gaaet læns for brød. Derfor holdt vi en grundig ransagning af Baagevoldssætrene i haab om at finde noget »spisendes«. Denne resulterte i det værdifulde fund af en dall havremel, hvori, i parentes bemærket, musen havde lagt igjen nogle smaa visitkort. Det blev enstemmig besluttet, at der skulde koges vandgrød. Fire mand gik igang dermed. En blæste paa varmen, to strødde mel i gryden, og en arbeidet som en husmand med turruen. Imens hentet de andre vand i en tom hermetikboks og fandt frem skeer.

Snart stod den dampende gryde paa bordet ved siden af boksen med kallvand, og syv hungrige sjæle hug ind med en appetit, som havde de ikke set mad før. Havregrød og kallvand smager udmærket, naar man bare er tilstrækkelig sulten, og sætter ganske utrolig kraft i bena. Thi saa spræke, som vi blev efter den kosten, havde vi ikke været paa hele turen. Den næste mil til østre ende af Jølvandet gjorde vi paa 1 time og 5 minutter, endda det var jevn stigning imod næsten hele veien.

Det blev en dryg tur inden vi naadde frem til Drugdal om kvelden i 8-tiden, og drygere endda inden vi i mørke og vaarsøle med skiene paa nakken fik slidt os

frem til Grut i 10-tiden. Men her tog vi vor m $\ddot{o}$ n igjen i store masser af fl $\ddot{o}$ de og melk.

Nu havde vi den sidste dagsmarsch igjen fra Grut til St $\ddot{o}$ ren; men den blev stridere end vi t $\ddot{a}$ nkte. Opstigningen fra Grut er brat med vakker udsigt over Troldheimen; men indover Kj $\ddot{o}$ lene langs Igelfjeldet og over Hulsj $\ddot{o}$ en er det kuperet terr $\ddot{a}$ n, og frem mod St $\ddot{o}$ ren skoget med dybe b $\ddot{a}$ kkedale, og lidet sne var det, saa vi ret s $\ddot{o}$ m det var maatte labbe paa skiene over snebare myrer. Og saa kom hertil, at vi paa sidste halvmilen tog fejl al kursen, og kom ned ved Krogstad ved Hovin kl. 8 om kvelden. Herfra havde vi en time streng march efter landeveien for at naa frem til St $\ddot{o}$ ren.

Det vilde v $\ddot{a}$ re synd at sige andet, end at vi var slitne, da vi endelig havnet paa St $\ddot{o}$ rens hotel, og sjelden har hotelverten havt g $\ddot{a}$ ester, som gjorde slig vei i madfadet, som de syv som den aften feiret tilbagekomsten til civilisationens gl $\ddot{a}$ der ved hans veld $\ddot{a}$ kkede bord.

FRA SPITSBERGEN.

AF CARL SCHULZ.

I

Gustav Storm antar i »Islandske Annaler indtil 1578«, at Nordm $\ddot{a}$ end allerede i 1194 har opdaget Spitsbergen — det gamle »Svalbard«, som i Landn $\acute{a}$ mabok anføres at kunne naaes efter 4 D $\ddot{o}$ gns Seilads mod Nordost fra Islands Nordkyst.

Som Opdagere af Spitsbergen staar imidlertid Hol $\ddot{a}$ nderne Barents og Heemskerk. 17 Juni 1596 seilte disse op under Landet efter f $\ddot{o}$ rst at ha passert B $\ddot{a}$ ren Eiland (Bj $\ddot{o}$ rne $\ddot{o}$ en), som ligger omtrent midt mellem Troms $\ddot{o}$ og Spitsbergens Sydkap. De kaldte Landet »Spitsbergen« paa Grund af de h $\ddot{o}$ ie, alpine Fjeldtoppe, som langs Vestkysten rager op over de Is- og Snemasser, som — ogsaa om Sommeren — d $\ddot{a}$ kker St $\ddot{o}$ rstedelen af Landets Overflade.

Vest for det egentlige Spitsbergen ligger Prins Karls Foreland. $\ddot{O}$ stenfor er Stans Foreland (Edge Island) og Barents Land, adskilt fra Spitsbergen ved Storfjorden, Nordost er Nordostland, adskilt fra Spitsbergen ved Hinlopen Strait.

Lidt $\ddot{o}$ st for Heleysund ($\ddot{o}$ verste Del af Storfjorden), er Kong Karls Land, en Gruppe $\ddot{O}$ er, som f $\ddot{o}$ rst opdagedes i 1859 af Skipper Elling Carlsen, den samme, som i 1863 for f $\ddot{o}$ rste Gang omseilede hele Spitsbergen, Nordostland, Barents Land og Stans Foreland med Fangstskuten »Jan Mayen«.